

Литвин Владислав Борисович,
студент гр. БП-1-17,
Науковий керівник: Олійник А.Ю.,
к.ю.н., проф., професор кафедри
приватного та публічного права
факультету підприємництва та права
Київського національного університету
технологій та дизайну, м. Київ, Україна

УДК 347.99

КАСАЦІЙНІ СУДИ В УКРАЇНІ ТА ОРГАНІЗАЦІЯ ЇХ РОБОТИ

Вступ. Касація являє собою перевірку судом третьої інстанції законності і обґрунтованості вироків і рішень суду, що набрали законної сили. В Україні ж спочатку з 1 листопада 2010 року діяв Вищий спеціалізований суд України [1] з розгляду цивільних і кримінальних справ. З часом ж судова реформа 2016 року скасувала Вищий спеціалізований суд України з розгляду цивільних і кримінальних справ.

Основний матеріал. Зараз же згідно статті 36 частини 2 пункту 1 Закону України «Про судоустрій і статус суддів» (із змінами на 12.07.2018) Верховний Суд здійснює правосуддя як суд касаційної інстанції. Структура Верховного Суду: 1) Велика Палата Верховного Суду; 2) Касаційний адміністративний суд; 3) Касаційний господарський суд; 4) Касаційний кримінальний суд; 5) Касаційний цивільний суд.

Велика Палата Верховного Суду – це постійно діючим колегіальним органом Верховного Суду. До палати як правило потрапляють найскладніші справи. Функції палати: а) перегляд рішень у касаційному порядку з метою забезпечення однакового застосування судами норм права; б) аналіз статистики суду та вивчає судову практику; в) узагальнення судової практики; г) реалізація функції апеляційної інстанції у справах, розглянутих Верховним Судом як судом першої інстанції.

До складу Великої Палати Верховного Суду входить 17 суддів, коли по закону повинно бути 21 суддя (ст. 45) [2]. Судді Верховного Суду обираються до Великої Палати зборами суддів відповідних касаційних судів. Суддя Верховного Суду, обраний до Великої палати, здійснює повноваження судді Великої Палати Верховного Суду протягом трьох років, але не більше двох строків поспіль. Засідання Великої Палати Верховного Суду вважається правомочним, якщо на ньому присутні не менше ніж дві третини її складу. До складу Великої Палати Верховного Суду також входить Голова Верховного Суду за посадою.

Повноваження касаційних судів. Суд другої (касаційної) інстанції може прийняти одне з таких рішень: а) може залишити вирок чи рішення без зміни; б) повернути справу для нового розгляду в суді першої інстанції. Повноваження судів другої (касаційної) інстанції: а) розглядають справи,

як і суди першої інстанції; б) розглядають справи у касаційному порядку; в) розглядають справи в порядку нагляду і за нововиявленими обставинами; г) здійснюють нагляд за судовою діяльністю районних (міських), міжрайонних (окружних) судів; г) вивчають та узагальнюють судову практику, аналізують судову статистику; д) суди другої (касаційної) інстанції мають право вилучати будь-яку кримінальну та цивільну справу з підвідомчого районного (міського) суду та прийняти її до свого провадження або ж передати справу для розгляду з одного районного (міського) суду до іншого [2].

Організація роботи апарату. Відповідно до статті 156 Закону України «Про судоустрій і статус суддів» організаційне забезпечення діяльності Верховного Суду здійснюється апаратом Верховного Суду. Положення про апарат, структура і штатний розпис апарату Верховного Суду затверджуються Пленумом Верховного Суду за поданням Голови Верховного Суду.

Апарат Верховного Суду очолює керівник апарату. Заступники керівника апарату Верховного Суду очолюють структурні підрозділи апарату Верховного Суду, які здійснюють організаційне забезпечення діяльності касаційних судів. Керівник апарату Верховного Суду представляє Верховний Суд як юридичну особу. Положення про апарат Верховного Суду (Положення) визначає порядок організації роботи апарату Верховного Суду.

Апарат здійснює організаційне забезпечення діяльності Верховного Суду. Апарат у своїй діяльності керується Конституцією України, законами України «Про судоустрій і статус суддів», «Про державну службу», «Про запобігання корупції», а також наказами і розпорядженнями Голови Верховного Суду, голів касаційних судів, виданими в межах їх повноважень, наказами і розпорядженнями керівника Апарату, його заступників, рішеннями Пленуму Верховного Суду (Пленум), зборів суддів касаційних судів, цим Положенням та іншими нормативно-правовими актами України. До складу Апарату входять структурні підрозділи: департаменти, управління, відділи, відділи у складі управлінь, канцелярії, сектори, служби, інші структурні підрозділи, передбачені законодавством. Окремі структурні підрозділи Апарату утворюються для вирішення питань організаційного забезпечення діяльності відповідних касаційних судів та Великої Палати (секретаріати). Структура і штатний розпис Апарату затверджуються Пленумом за поданням Голови Верховного Суду в межах видатків на утримання Верховного Суду, передбачених у Державному бюджеті України на відповідний рік. Керівництво роботою Апарату здійснює його керівник. Керівник Апарату має заступників. Заступники керівника Апарату очолюють структурні підрозділи Апарату, які здійснюють організаційне забезпечення діяльності касаційних судів.

Керівник Апарату призначається на посаду та звільняється з посади за погодженням Голови Верховного Суду Головою Державної судової адміністрації України. Заступники керівника Апарату призначаються на посади та звільнюються з посад за погодженням голови відповідного касаційного суду Головою ДСАУ. Розподіл обов'язків між керівником Апарату та його заступниками здійснюється керівником Апарату за погодженням із Головою Верховного Суду, головами касаційних судів. Структурні підрозділи Апарату діють відповідно до положень, затверджених в установленому порядку керівником Апарату. Правовий статус працівників Апарату визначається законами України «Про державну службу» [3], «Про судоустрій і статус суддів», Кодексу законів про працю України. Правовий статус та умови діяльності помічників суддів Суду визначаються Законом України «Про судоустрій і статус суддів» та Положенням про помічника судді, що затверджується Радою суддів України. На відповідних працівників Апарату поширюється дія антикорупційного законодавства.

Особливості правового регулювання державної служби в Апараті визначаються законодавством про судоустрій і статус суддів. Умови оплати праці та матеріально-побутового забезпечення працівників Апарату визначаються законами України «Про державну службу», «Про судоустрій і статус суддів», іншими нормативно-правовими актами України.

Основні функції апарату: 1. Відповідно до завдань та повноважень, визначених Законом України «Про судоустрій і статус суддів», іншими нормативно-правовими актами України та цим Положенням, Апарат виконує такі функції. 1. *У сфері методичного, аналітичного та правового забезпечення:* організовує виконання наказів і розпоряджень Голови Верховного Суду, його заступника, голів відповідних касаційних судів та їх заступників. Бере участь у підготовці проектів звернень до Конституційного Суду України щодо конституційності законів, інших правових актів, а також щодо офіційного тлумачення Конституції України. 2. *У сфері документального забезпечення:* а) веде протоколи, фіксує технічними засобами судові засідання та засідання Пленуму, зборів суддів касаційних судів, нарад, прес-конференцій та інших заходів; б) належно організовує роботу з документами, правильність їх оформлення та своєчасність проходження, приймання і експедиційну обробку, і так далі. 3. *У сфері інформаційно-технічного забезпечення:* а) готує посадовим особам Верховного Суду відповідну інформацію з правових та інших питань на основі сучасних методів і засобів обробки даних комп'ютерних мереж та телекомунікацій; б) супроводжує відповідні бази даних інформаційних комп'ютеризованих систем індивідуального та колективного користування і так далі. 4. *У сфері фінансового, кадрового, матеріально-технічного та соціально-побутового забезпечення:* а) здійснює фінансування діяльності Верховного Суду та його Апарату відповідно до видатків Державного бюджету України, передбачених

кошторисом витрат на забезпечення здійснення повноважень Верховного Суду; б) формує підготовку пропозицій щодо обсягів фінансування Верховного Суду на розгляд Кабінету Міністрів України (за потреби – Вищій раді правосуддя), прогнозує наслідки внесення змін і доповнень до нормативно-правових актів із цих питань; та інші функції.

Висновок:

Верховний суд здійснює правосуддя як суд касаційної інстанції. Структура Верховного суду: 1) Велика Палата Верховного Суду; 2) Касаційний адміністративний суд; 3) Касаційний господарський суд; 4) Касаційний кримінальний суд; 5) Касаційний цивільний суд.

Список використаних джерел:

1. Організація судових та правоохоронних органів : підручник / Нац. юрид. акад. України ім. Я. Мудрого; за ред. І. Є. Марочкіна. – Х.: Право, 2013. – 448 с.
2. Про судоустрій і статус суддів: Закон України від 02 червня 2016 р. // Відомості Верховної Ради України. – 2016. – № 31. – Ст. 545. Поточна редакція 12.07.2018 р.
3. Тетарчук І. В. Судові та правоохоронні органи України: навч. посіб. для підготовки до іспитів / І. В. Тетарчук. – Київ: Центр учбової літератури, 2013. – 202 с.

Лук'янчук Марія Василівна,
студентка гр. БП-2-17

Науковий керівник: Олійник А.Ю.,
*к.ю.н., проф., професор кафедри
приватного та публічного права
факультету підприємництва та права
Київського національного університет
технологій та дизайну, м. Київ, Україна*

УДК 342.5

ВИЩИЙ АНТИКОРУПЦІЙНИЙ СУД УКРАЇНИ

Вступ. Наявність професійної і незалежної судової системи є однією з основних запорок існування правової держави. При чому, така система покликана виконувати одразу два надважливих завдання: з однієї сторони гарантувати належне застосування законів та слугувати запобіжником від сваволі органів влади, а з іншої – забезпечувати невідворотність покарання для правопорушників.

Основний матеріал. Вищий антикорупційний суд є постійно діючим вищим спеціалізованим судом у системі судоустрою України. Вищий антикорупційний суд є судом зі всеукраїнською юрисдикцією, що створюється з метою розгляду окремих категорій справ. Крім здійснення